

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTKIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v inozemstvu mesečno Din 15.— — Uredništvo in uprava Maribor, Ruška cesta 5, poštni predel 22, telefon 2326. Cekovni račun št. 14 335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopis se ne vračajo. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značajo vsaka beseda Din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem. vsaka beseda Din 0.50

Štev. 131 • Maribor, sobota, dne 17. decembra 1938 • Leto XIII

Mi ne obupavamo ...

Reakcija ima ostre kremlje. Telesno lahko rani človeka, ga zasužnji. Duh njegovega varja in zatira, ne more ga pa zamoriti, ker nima telesa, kakor nas uče. Reakcija lahko tepe človeka. Rane in udarci bole človeka, telesno zatiranje z gladom, z odrekanjem pravice do dela in življenja ga sicer more, trpinčijo, toda ranjeno in pretepano telo zbuja v človeku duhovno nejevoljo, duhovni srd in zgrajanje nad krivicami. Duh reagira na bolečine telesa, duh reagira na teror in omejevanje svobode, da se uveljavlja s svojimi sposobnostmi, ki jih ima po naravi in so naravne, suverene.

V ranjenem in tepenem telesu se zbujujo duhovne sile, ki hočejo živeti, doživljati in soustvarjati svet in njegovo življenje.

Teh duhovnih sil ne bo nihče zatrkl, ker so delo večnih naravnih sil.

Taka je naša zavest. Osveta te duhovne sile pa utegne biti težka, ker je človeški duh — neumrljiv.

Ceškoslovaška je „okužila“ Madžarsko

Madžarski aristokrati so zapopasčeni nad idejami, ki so jih prinesli v Madžarsko »odrešeni« Madžari iz ČSR.

S pripojenjem delov slovaškega ozemlja Madžarski je zavel iz teh krajev, ki so naseljeni z »odrešenimi« madžarskimi brati nevaren revolucionaren duh. Madžari v teh pokrajnah so živeli v politični svobodi in uživali velike socialne pravice. V Madžarski vsega tega ni. Najbolj razočarani pa so »odrešeni« madžarski kmetje, ker Madžarska ne pozna agrarne reforme. Iz »odrešenih« krajev je pričela akcija za izvedbo agrarne reforme, ki je našla velik odmev po vsej državi. Vlada je hočeš nočeš morala pričeti razmišljati o tem problemu. Toda jabolko je prekislo za madžarske grofe in barone. Po dolgem premišljevanju so sedaj sklenili, da bodo izvedli agrarno reformo — toda zaenkrat samo na židovskih veleposestvih. S tem pa seveda ne bo mnogo pomagano. Menda se madžarski grofi že močno kesajo, da so se toliko pulili za Madžare na Slovaškem. »odrešenim« Madžaram je pa tudi žal, da so se ločili od republike, ki je bila vzgled politične svobode, socialne pravčnosti in narodne enakopravnosti.

Nemčija za ustavnovitev Velike Ukrajine

Sedaj ali nikoli.

Radi oslabitve vpliva Francije in Anglije v srednji Evropi, so v Berlinu mnenja, da je sedaj najbolj ugoden čas za ustanovitev Velike Ukrajine. S tem bi bil prizadejan Rusiji hud udarec. Po nemškem mnenju bi v Angliji celo pozdravili oslabitev oziroma uničenje sovjetskega sistema v Rusiji in ojačanje Nemčije?

Tak tisk je res velesila. List »Dayl Herald«, ki je glasilo angleške delavske stranke, izhaja dnevno v nakladi 2 milijona izvodov. Tak list ima brez dvoma velikanski vpliv na javno mnenje. Več naklade kot »Dayl Herald« ima samo še »Daily Express«, ki izhaja dnevno v 2.400.000 izvodih. Pomisli je pa treba, da je »Dayl Herald« postal dnevnik šele okoli 1. 1924, dočim so vsi ostali angleški časopisi mnogo starejši. Vse je mogoče, ako delavstvo hoče!

Chamberlain je hudo razočaral nemški

s svojim govorom na večerji inozemskih novinarjev v Londonu

V vsem svetu je vzbudil mnogo pozornosti govor angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina na večerji inozemskih novinarjev v Londonu, dne 13. decembra t. l. Vsebina govora je bila poprej sporočena vsem v Londonu akreditiranim poslanikom. Čim je bil znani osnutek govora v Berlinu, so sklenili, da se nemška delegacija ne udeleži banketa.

Kaj je rekel Chamberlain?

Chamberlain je govoril najprvo o položaju pred monakovsko konferenco. Tedaj sta postojali dve možnosti; ali da se s silo odpravijo vzroki vojn ali pa, da se poskusi z osebnimi razgovori doseči ta najvišji smotter. Ljudje, ki so bili za prvo tezo, so prezrli, da se je v zadnjih letih angleška narodna obramba zanemarila.

Vojna je grozna stvar. Verjetno je, da bi v taki vojni ne bilo ne zmagovalca, ne premaganca, ampak velikansko uničenje, ki bi ga dve generaciji ne mogli nadomestiti. Zato sem se, je rekел Chamberlain, odločil za drugo možnost, odpraviti vzroke vojn z razgovori. Načelu, ki sem si ga postavil bom ostal zvest.

Dobro vem, da smatrajo neki krog Monakovo za poraz demokracije in njenih načel. Po mojem mnenju pa se s takimi trditvami le slabo služi demokraciji in ne odpira proti mednarodnemu mirnemu sožitju in sodelovanju. Nasprotno, takih sestankov vobče ni mogoče obeležiti za zmagó ali poraz. Njih namen in značaj ostane izključno le ta, da si vsi odgovorni može z osebnimi

stiki in premišljenimi razgovori prizadajo ohraniti človeštvu mir.

Vem, da presojo neki krog moje delovanje v tem smislu, kakor da gojam simpatije za fašizem, odnosno za narodni socializem, ko se vedno znova sporazumevam z zastopniki teh držav. Če naj se to razume tako, kakor da hočem uvesti tak sistem v naši državi, potem je resnica baš nasprotna. Zame in za ogromno večino Angležev je popolna podreditev neodvisnega podinca pod oblast neke skupnosti, pa čeprav je državna, a v resnici

obsegata le one, ki trenutno državo vodijo in upravljajo,

v nasprotju z našimi osnovnimi nazori o človeškem in družbenem redu. Priznam, da teh naših nazorov ni mogoče uveljaviti povsod na enak način. Zato pa se tudi ne spuščam v kritiko sistemov, ki so drugim prikladni, nam pa ne. Zgodovina nas uči, da nobena oblika vladavine ne traja večno.

Sprememba se lahko izvrši počasi, v desetletjih, z evolucijo, ali pa lahko nastane eksplozivno. Prav zaradi tega sodimo, da se ne smejo opustiti stiki z drugimi državami zaradi njihovih režimov, ki se lahko s časom bistveno spremene.

Miroljubni, toda pripravljeni

V zadnjem delu svojega govora je Chamberlain poudaril, da je Anglija miroljubna in da bo to tudi ostala. Svet mnogo govori o prednostih totalitarne oblasti in vedno znova opozarja na vedno večje oboroževanje.

Zaradi tega smo prisiljeni, da vse ukrenemo, da bodo vse vrzeli našega obrambnega sistema zadelane. Toda vse svoje početje bomo tudi v bodoče uravnnavali kakor nam narekuje razum. Zavedati se moramo, da imamo svoje obveznosti in dolžnosti ne le do angleškega naroda, ne le do britanskega imperija nego tudi do svojih zaveznikov. Zgodovina uči, da noben poskus nadoblasti ni dolgo trajal in da nadoblast še nobemu narodu ni prinesla sreča.

Izkustva dokazujojo, da je obenem v vseh tlačenih narodih ogromna notranja odporna sila, ki pripravlja nadoblasti največje težave. Anglija se teh naravnih zakonov zaveda. Zato se je v svoji zgodovini spravila z Ameriko. Danes je spor z Ameriko absolutno nemogoč. Še za časa mojega življenja je bil trenutek, ko bi bila skoraj nastala vojna s Francijo. Danes je takšna katastrofa prav tako nemogoča kakor vojna z Ameriko. Naši odnosi s Francijo segajo preko jurističnega okvira, ker slone na istovetnosti naših interesov.

Chamberlain je končal svoj govor z besedami: — Končujem s tem, da po vas pošiljam

poziv vsem narodom

katere zastopeate, naj se zavedajo, da je naš cilj sreča vseh narodov, ki jo je po mojem mišljenju mogoče doseči le, če smo vsi pripravljeni odstraniti sumnjenja in predsodke in da pomogamo odstranjevati vse ono, kar nas razdvaja.

Ukrajina nova preizkušnja za evropski mir

Ukrajinci so podeljeni na tri države. V Čehoslovaški so Podkarpatski Rusi, tretjina jih je v Poljski, več kot polovica pa v Rusiji. Ukrainci so prav za prav Rusi. Glavno mesto Kiev je bil vendar zibelka ruske države. Ukrajina je torej samo zemljepisni, ne pa tudi narodnostni pojem. Toda Ukrajina je bogata dežela, zato se Nemčija poteza za nje zedinjenje in neodvisnost.

Nemška politika, ki je te dni z glasovanjem že okupirala Klajpedo, želi rešiti tudi Ukrajino in z njo sodelovati.

Poljska kliče sedaj v Varšavo Litvi-

nova, reflektira tudi na podporo sosednjih držav. Vprašanje je, če so te države doveli močne, da se nameri upro.

V Angliji in Franciji govore sicer, da take akcije razkosavanja in okupacije, kakor doslej, v bodoče ne bodo več mogoče. Ukraini pa še niso ničesar, kar znači, da so to sicer besede obetanja, politika pa ostane stara — čakanje,

Le težko je verjetno, da bosta Anglija in Francija svojo novo politiko glede zaščite interesov v vzhodni in jugovzhodni Evropi realno nadaljevali.

Francija bo branila svojo zem'jo

tudi proti Italiji

Francoski zunanjji minister Bonnet je minulo sredo poročal v zunanje-političnem odboru parlamenta in dejal, da Francija ne bo odstopila niti pedi svoje zemlje Italiji ali kaki drugi državi. Misli je na Tunis v Sev. Afriki in Džiboti v franc. Somaliji, izhodišče edine abesinske železnice. Francosko časopisje toplo pozdravlja to odločno izjavo zunanjega ministra.

Ameriške države proti fašistični nevarnosti

Posvetovanja na vseameriški konferenci v Limi.

Na vseameriški konferenci v Limi so argentinski in uruguaški delegati stavili predlog, ki se nanaša na zaščito neodvisnosti ameriških držav in odpor proti politični propagandi iz tujine.

Predlog Argentini je naperien proti vplivom nemškega in italijanskega fašizma, proti katerima je argentinska vlada zadnje leto zelo energično nastopal.

Da je temu res tako, priča tudi ne razpoloženje, ki ga je vest o tem preglogu vzbudila v Berlinu.

Cerkveno premoženje bodo razlastili v Nemčiji

»Cerkveno premoženje škoduje narodu in gospodarstvu«

Znano narodno-socialistično glasilo »Der Angriff« prinaša obširen članek o ogromnem nepremičnem premoženju, ki ga imajo v Nemčiji cerkve. List pravi, da pripravljajo nov zakon, s katerim se bo vso to nepremično premoženje cerkev razlastilo v korist države, češ da cerkev ne potrebuje nepremičnega premoženja in da to stanje zlasti škoduje nemškemu narodu in njegovemu narodnemu gospodarstvu.

Nemčija proti katoliški cerkvi

Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« poroča, da pripravljajo v Nemčiji protikatoliški zakon, s katerim se naj onemogoči verska propaganda, na-

biranje prispevkov za cerkev in redovnike. Stiki med nemškimi škofi in parožem pa bodo mogoči le preko nemškega zunanjega ministrstva.

Laburisti proti angleški vladi

Predlog za nezaupnico.

Angleška delavska stranka namerava staviti prihodnji ponedeljek predlog za nezaupnico Chamberlainovi vladi. Laburistični poslanci utemeljujejo svoj predlog s tem, da nimajo zaupanja v zunanjou politiku, ki jo vodi zadnje čase angleška vlade.

Poljski trgovski minister v Moskvi

Poljski trgovinski minister je odšel v Moskvo, kjer bodo razpravljali o pozitivni trgovini med obema državama.

V Španiji še ne bo miru

Večjih operacij na zimo ni več pričakovati

Iz Španije je le malo poročil. Bolj kot z razmerami na fronti se ukvarjajo poročevalci s položajem za frontami.

Vojna je izčrpala Španijo. Njene posledice se občutijo tako v republikanskem kot tudi v nacističnem zaledju. Glavno pažnjo se poslagata izdelovanju vojnih potrebščin in presrbji vojakov na frontah.

Iz Gibraltaria poroča Reuter, da so iz nacistične Španije prihajali na veliko nakupovat sladkor, kruh, surovo maslo in razne druge živiljenjske potrebščine, ki jih v nacistični Španiji primanjkuje, da so pa sedaj nacistične oblasti te nakupe prepovedale, ker je bilo treba plačevati v angleških funtih, katerih pa Francova vlada nima.

Pomanjanje živil se občuti tudi v glavnih mestih republikanske Španije. Reuter poroča, da nacistična vlada izrablja to v svoji propagandi in tolazi s tem svoje pristaše, da bi lažje prenašali lastno pomanjanje, v prepričanju, da je pomanjanje onstran fronte večje in da bo republikanska Španija poprej pris-

ljena h kapitulaciji, kot pa nacistična Španija.

Poročila povedo, da prihaja v Španijo še vedno mnogo orožja.

Na frontah ni večjih bojev.

Vsaka vlada, ki vodi vojno, mora pripravljati tudi mire. Tega se zaveda tudi republikanska vlada. Njeni predstavniki so na delu v inozemstvu.

Bombe na šole

Nacistični letalci še vedno bombardirajo odprtia mesta v republikanski Španiji. Nedavno so vrgli več bomb na neko šolo v Barceloni, v kateri je bilo 1200 otrok pri pouku. Bombe k sreči niso zadele nobenega otroka, ker so vsi srečno ušli v podzemlje, čim so se pojavila letala.

Napadi na ladje

Angleško poročilo pravi, da je bilo od začetka državljanke vojne v Španiji napadenih 148 angleških ladij. Vse napade so izvršili nacisti.

Doma in po svetu

Angleški funt Šterling je draga valuta. Angleški funt Šterling ima na beograjski borzi samo osem tečajev in sicer notira din 205, din 238, din 241, din 247, din 250, din 254 in din 262. Za ceno 205 din ga sploh ni dobiti. Tekstilna industrija rabi funte za nabavo volne in bombaža, pa si jih ne more nabaviti, niti ne po višjem tečaju. En sam dan je bilo na razpolago samo okoli 6000 funtov Šterlingov, povraševanje pa je bilo za 25.000 funtov Šterlingov.

Kam izvažamo zaboje? Izvoz naših zabojev, ki jih izdelujejo velike žage v Sloveniji gre ves v Palestino. Izvoz organizira škofova žaga v Marijinem gradu v gornjegrajskem okraju.

Frančiškanska tiskarna. V okolici Ljubljane bo v kratkem pričela obratovati nova tiskarna očetov frančiškanov.

Atentat. Na vrata zagrebškega advokata dr. Werkā je nekdo obesil bombo, ki je eksplodirala in povzročila manjšo škodo. Na teh so našli listek z napisom: »Trdno smo prepričani, da smo vam dali novega gradiva za članek v »Samoupravi«. Dr. Werk je namreč prestopil v JRZ.

Kulturalni napredok Zagreba. V Zagrebu deluje 800 društev. Število časopisov se je dvignilo od l. 1918, ko jih je bilo 73, na okrog 400. Število tiskarskih podjetij pa od 33 na 61.

O analfabetizmu. V primorski banovini je analfabetov starih do sedemdeset let 65,4% med moškimi, med ženskami 68,2%. — V savski banovini je skupni odstotek nepismenih 26,6%.

Pogajanja za pogodbo o prodaji opija med Jugoslavijo in Turčijo so se pričela te dni v Carigradu.

Novi švicarski zvezni predsednik. Za predsednika republike Švice je bil izvoljen dosedanji podpredsednik dr. Filip Etter. Dosedanju predsedniku dr. Motti je potekel mandat. V švicarsko zvezno vlado bodo vstopili načrtni tudi socialni demokrati.

Neizčrpna finančna sredstva najbolje jamstvo miru. Chamberlain je govoril te dni na božičnici članov angleškega parlamenta. Dejal je: »Če nemški državniki dobro premislijo, kakšne posledice bi rodil mednarodni spopad, potem ne smejo računati samo z močjo angleške vojske in njenega orožja, ampak morajo upoštevati tudi neizčrpne finančne rezerve, s katerimi razpolaga Anglia in ki so odločilne v vsaki vojni.

Nove protizidovske ukrepe pripravlja nemška vlada, ki naj končno popolnoma likvidira židovsko vprašanje. Medtem je zapadel tudi prvi obrok globe, ki jo morajo plačati židje v Nemčiji radi atentata na nemškega konzularnega uradnika von Ratha v Parizu. Globo morajo plačati židje v gotovini in se za plačilo ne morejo uporabljati državnih vrednostnih papirjev ali zemljiška posest. Notranje ministarstvo je izdalо odlok, da izgubijo upokojeni židovski uradniki vse pravice na pokojnino.

Nemška vlada je prepovedala pošiljanje darila v inozemstvo. Nemška vlada je izdala nove devizne predpise. Glasom teh predpisov je odselej naprej prepovedano pošiljanje daril v inozemstvo, pa tudi izvažanje drugih predmetov, ki jih vzamejo ljudje s seboj ob izselitvijo. Za vse to je potrebno posebno dovoljenje. Židi pa sploh ne smejo vzeti s seboj ničesar, razen, kar jim služi na poti za osebno uporabo.

Cistost ciganske krvi bodo ugotavljal v Nemčiji. Domače cigane bodo naselili, tuje pa izgnali.

Komisija za zgradbo vodne poti med reko Odro in Danavo, ki bo vodila preko ČSR, se bo sestala 20. t. m. v Berlinu.

Vojška dolžnost za žene na Madžarskem. Madžarski minister za obrambo je napovedal reorganizacijo vojske. Uvedena bo zopet obvezna vojaška služba za tri leta, in sicer za redne vojake dve leti, za tehnične čete tri leta. Vojška obveznost bo trajala od 18. do 35. leta. V vojnem stanju bodo vojaško obvezani vsi moški in ženske od 14. do 70. leta starosti.

»Seveda ga poznam,« odgovori Janez in si prižge svalčico.

Luka je tudi posegel v žep in izvlekel zavitek tobaka ter si ga založil v usta in začel zvečiti.

»Vidiš ga,« reče Janez in kaže Luku z roko nekega moža. »On je ravnatelj.«

»Kako je visok in raven ko sveča,« se je cudiš Luka ravnatelju.

Ravnatelj je ravno končal pogovor z nemškim iskalcem dela in začel počasnih korakov stopati proti pisarni. Ko stopi pred Janeza in Luka, ga slednji pozdravi: »Dober dan, gospod ravnatelj!«

»Dober dan,« odgovori ravnatelj in ju vpraša, če iščeta delo.

»Da,« sta oba hkrati odgovorila in potrdila, da sta baš zaradi dela prišla k njemu.

Ravnatelj ju je dalje vprašal, ako sta že kdaj delala pri tisti družbi.

»Ne,« se je oglašil Luka, ki je pozorno gledal v ravnatelja.

Nato je Janez posegel v besedo in rekel ravnatelju, da sta mu na razpolago, če potrebujejo delavce.

»Seveda jih potrebujem, kaj pa znata delati?« ju je ponovno vprašal ravnatelj.

»Kopati in nakladati premog znava prav dobro. Jaz imam že deset let izkustva v tem delu,« odgovori Janez.

»In ti?« se je vprašajoče ozrl ravnatelj v

RADI TEHNIČNIH OVIR nismo mogli izdati današnje številke na šestih straneh, kar nam naj cenj. naročniki in čitatelji oprostijo.

Zadnje vesti

Španski kralj naj dobi nazaj vsa posestva in premoženje, ki mu je bilo odvzeto. Tak zakon je razglasil general Franco v nacistični Španiji.

Francoska vojaška misija je zapustila ČSR z generalom Faucherjem na čelu, ki je deloval v ČSR na d 20 let. Čehi so pri odhodu poudarjali, da jih je zapustil njihov najboljši in najzvestejši priatelj ter organizator češkoslovaške armade.

V Rumuniji je vlada dovolila ustanovitev stranke Fronta narodnega preporoda, ki bo smela edina postaviti kandidate pri bodočih volitvah.

Graf Ciano bo v nedeljo odpotoval v Budimpešto, kjer bo razgovarjal o italijansko-madžarskih odnosih in mednarodnem položaju.

Zveza med Francijo in Anglijo, je po izjavi Chamberlaina bolj trdna kakor je bila kdajkoli poprej in presega okvir medsebojnih pogodbno dogovorjenih obveznosti.

Dve leti proste roke za gospodarsko in socialno obnovo je dobila holandska vlada od parlamenta.

Italijanski državni proračun izkazuje skoraj pet milijard deficit. Primanjkljaj bodo krili z novimi davki.

Ker se niso strinjali z zakonom o volitvi atenskega škofa so odstopili trije grški ministri.

Razkrita zarota na Poljskem. Ukrajinske nacionalistične organizacije so baje pripravljale zaroto in hoteli osvoboditi svojega pristaša Stefana Bandera, ki je bil svojčas obsojen na 15 let ječe radi atentata na notranjega ministra Bierackega. Zarotniki so podkupili dva jetniška pažnika, policija pa je prišla na sled zaroti in v zvezi s tem aretirala več članov nacionalističnih organizacij.

Poljska vlada je razpustila prostozidarske lože in njihovo premoženje zaplenila.

Nacionalizacija gospodarstva pripravlja rumunska vlada. Predvsem nameravajo nacionalizirati industrijo in eksplotacijo gozdov ter rudnikov.

Prepoved božičnih dreves v Rumuniji. Rumunska vlada je prepovedala sečnjo božičnih dreves. Božično drevo je tuj, v Rumuniju uveden običaj, ki je samo v Škodo gozdarstvu.

V Palestini je mesta za 600.000 Židov, ki bi se lahko izselili tja v teku 12 let. 120.000 Židov bi dobilo zaposlitev v poljedelstvu.

Zena izginulega bivšega carističnega generala Skobline v Parizu je bila obsojena na 20 let. Ječe pod sumom, da je v službi sovjetske črvenčakice izročila svojega moža sovjetski tajni policiji. Skoblinova žena je bivša pevka Plevickaja. V Franciji so izginili na enak način kot Skoblin tudi bivši caristični general Müller in Kutjepov. Vsi ti generali so se ukvarjali z zarotami proti sovjetskemu režimu.

Za predsednika čilske republike je bil izvoljen Aguir Gerda. Predsednika republike voli parlament.

Koliko sladkorja je pridelala Evropa. Letoski sladkorni pridelek cenijo na 6,700.000 ton brez Sovjetske Rusije. Rusija sama ga je pa pridelala 2,500.000 ton. Vse države, vključno Rusija, so članice mednarodnega sladkorjnega kartela, ki določa, koliko sme značati produkcija sladkorja v posameznih državah oz. koliko ga smejo iz vsake države izvoziti na svetovni trg.

Iz Češkoslovaške Važna posvetovanja v Bratislavu

Pogodba s Sovjetsko Rusijo, Masarykove bude v Španiji — židovska ženeva

V četrtek sta prišla v Bratislavu češka ministra pravde dr. Krejčí in minister notranjih zadev dr. Fischer in sta se tam posvetovali s slovaškimi ministri o važnih vprašanjih med Češko in Slovaško. Poročalec »Lidové Noviny« pravi v dopisu iz Bratislave, da je, iznesla slovaški minister Sidor na tej konferenci tu sledeče slovaške težnje:

»Ko smo obravnavali v Pragi vprašanje slovaških zastopnikov v ministrstvu zunanjih zadev, financ in narodne obrambe, sem videl, da še vedno ni zginil 20 letni praški duh. Močemo, da bi tudi pri zunanjosti sodelovali slovaški človek, ker ne moremo dalje trpeljiti pogodbe s Sovjetsko Zvezo in da bi se v boljševiški Španiji borile Masarykove in Gottwaldove komunistične brigade. Zato moramo priti v te skupne resore človek, ki bo vzdruževal dobre odnose z vsemi našimi sosedji.«

Hocemo dalje garancijo, da bodo Slovaški sodelovali pri armadi Čehov, Slovakov in Podkarpatki Rusije in da bo duh Čehov, Slovakov in Podkarpatki Rusov proniknil v armade vse republike.

Zahtevamo tudi v ministrstvu finančnih Slovaka, ki se bo brigal za to, da bodo davki plačani na Slovaškem od Slovakov, služili predvsem Slovakom in Slovaški.

Slovaška vlada ne potrebuje pooblastilnega zakona, ker za vsakim njenim dejaniem stoji Hlinkova armada in slovaški narod. Če pa je potreben pooblastilni zakon za Češko Moravo in Šlezko, mi ne bomo proti njemu, toda pridevi vi v Bratislavu in se bomo tam o tem porazgovorili.«

Na Slovaškem bodo volitve v avtonomni parlament. Zvesta svojim protidemokratičnim načelom, je bivša Hlinkova stranka uredila stvar tako, da je smela biti postavljena za volitve samo ena lista z nosilec monsignorom dr. Tiso. Slovaški možnoci bodo točno po stopinjam Dellfussa in Schuschnigga.

Kaj se druži Slovake v Čehe? V nedeljo 11. decembra t. l. je imel slovaški minister Karol Sidor zopet govor, v katerem je govoril o razmerju Slovakov do Čehov in rekel: »S Čehi nas druži se samo glava države, to je predsednik republike, ki je krščanski, nadalje imamo skupne finance, zunajno politiko in narodno obrambo. Ničesar drugega nimamo skupnega. Našo slovaško državo gradimo v vsemi pripadki slovaške države. Federativno smo se združili s češko državo, s katero imamo skupne te tri stvari in eno skupno glavo predsednika. To je naš položaj v decembri 1938.«

»Delavske telovadne organizacije in Sokolska je razpustila slovaška vlada, premoženje običnih organizacij pa zaplenila v korist Hlinkovim gardam.«

Predcenza za časopisje v ČSR bo ostala v veljavi do vključno 17. marca 1939.

Pooblastilni zakon, ki ga je parlament odobril češkoslovaški vladi predvideva, da sme vlada v dobi dveh let od dneva sprejetja zakona, t. j. do decembra 1940, z uredbami spremati vse veljavne zakone. V kolikor se nanašajo spremembe zakonov na Slovaško in Podkarpatko Rusijo, je potreben za to pristanek večine slovaških in podkarpatkih ministrov v osrednji vladi. Ne sme pa vlada spremeniti ustawe.

lavec zapazil starega znanca in hotel od njega nekaj na hitro izvedeti.

Lukov znanec se je pričel krohotati ter mu povedal, da je dosegel iz zlate Californije.

»Peš, je-lip« ga vpraša Luka.

Iz naših krajev

TRBOVLJE

»Vzajemnost« priredi v nedeljo, dne 18. decembra t. l. ob pol 4. uri popoldan v dvorani »Delavskega doma«. »Cankarjevo proslavo« v spomin 20-letnice njegove smrti. Spored: 1. Pevski zbor; 2. predavanje o Cankarju; 3. igra: »Jakob Ruda«. Da čim bolj dostojno proslavimo delovanje velikega pisatelja za delavskim razred, vabimo vse, da se udeleže proslave in s tem pokazemo svojo hvaležnost napram pokojniku.

KRANJ

Knjige »Cankarjeve družbe« so dospele. Vsi oni člani, ki so knjige že plačali, naj jih čimprej dignejo pri poverjeniku. Imamo pa nekaj garnitur še na razpolago in sicer za vse one člane, ki za letos članarine še niso obnovili in pa za one, ki bi še naknadno radi pristopili kot člani. Za člana se smatra vsakega tem, da proti plačilu din 20 kupi redno letno izdajo knjig »Cankarjeve družbe«. Ker je pa število knjig, ki so še na razpolago, omejeno, naj se dotični, ki se za nje interesirajo, pravočasno zglasijo pri poverjeniku. »Delavske Politike«, ki jim postreže lahko le toliko časa, dokler ne zmanjka zaloge.

STUDENCI PRI MARIBORU

Na vprašanja naših čitateljev ali ima gostilna »Novi svet« v Gospodovški ulici naročen naš list, sporočamo, da ga nima. Gostilničarka je list izrecno odpovedala. — Trgovec s špecerijo, Filip Rebernik, na Kralja Petra cesti je že pred dalj časa odpovedal naš list.

Silvestrov večer priredi podružnica I. Del. koles, društva v gostilni Mraz. Začetek ob 19. uri. Pester spored. Vstop prost. — Odbor.

KOŠAKI PRI MARIBORU

Vesela božičnica. »Tekstilna tovarna Košaki« je dne 13. decembra odpovedala delavstvu službo z motivacijo, da ne dobi surovin. Delavstvo tukajšnje tovarne je živelo že itak slabo od svojih skromnih prejemkov, kako pa naj sedaj na zimo preživlja sebe in svojo družino, ko je postal brezposelno. Merodajni, zganite se, da bodo tovarne dobile surovine!

SELNICA OB DRAVI

Zakaj se je podražil gramoz? Preteklo leto smo imeli gramoz po din 26 za kubični meter, letos po din 48. Čudno, zakaj je cena gramozu tako poskočila?

Most čez Dravo. Nek gospod nam je že v začetku letosnjega leta obljubljal most čez Dravo, ki naj bi povezel Selnico z Rušami. Te obljube ni nič kaj vesel t - brodnik. Izgleda pa, da bo zaenkrat zmagal odpor - brodnika proti načrtu in da bodo obljube še v pozabljenje.

JESENICE

S. Angela Vovkova. Umrla je v pondelječi včeraj po težki bolezni v starosti 23 let s. Angela Vovkova. Pokojna sodružica je z veseljem sodelovala v vseh naših organizacijah, zlasti pri odrhu »Svobode« in poznejne »Enakosti«, kakor tudi v naših delavskih sportnih društvih. Neizprosna smrt jo je v cvetu mladosti pobrala in vsi, ki so jo poznali, obžalujejo njeni smrt. Njej bodi ohranjen časten spomin njenim sorodnikom, predvsem očetu s. Jožetu Vovku, staremu borcu in delavcu v naših kulturnih organizacijah, pa naše iskreno sožalje!

Nov zobozdravnik bratovske skladnice. Krajevni upravni odbor bratovske skladnice je dodelil izvrševanje zobozdravljenja za člane bratovske skladnice in njihove družinske člane tudi gospodu dr. Josipu Glančniku, zbrane mu zdravniku na Jesenicah, ki je prevzel privato ordinacijo od bivšega skladničnega zdravnika g. dr. Viljema Schwaba.

Zvočni kino Radio predvaja v soboto in nedeljo dne 17. in 18. t. m. velenfilm »Tajna razprava« z Olgo Čehovo in Sv. Petrovičem v glavnih vlogah. Med dodatki tudi kulturni film in Paramountov zvočni tečnik. — Sledi za Božič velenfilm »Safija«.

Ne zamudite si ogledati

krasnih izložb trgovine stekla in porcelana.

Ivan Kovačič, Maribor

Slovenska ulica 10 in Koroška cesta 10

Za Vaše drage boste tam gotovo našli najlepša božična darila trajne vrednosti po čudovito nizkih cenah.

Iz lastne pletarne

damske jopce od Din 25.- naprej
moške " od Din 35.- "
otroške " od Din 12.- "
tudi po meri tekom 6 ur po najnovije modelih in barvah izdeluje

„Luna“ samo Glavni trg 24

MARIBOR

Zopet pogrebci. V Studencih in na Pobrežju in tudi v nekaterih drugih krajih mariborskega obroča imajo pogrebci zadnje dni zopet nenavadno mnogo dela. To se že več let od časa do časa dogaja, a vendar ni tega vzeti posebno tragično. Naš rod v tem obroču je zelo žival in se končno vedno izkaže, da je umrljivost še vendar znatno manjša, kot področi. Prirastek je vendarle še tolik, da se ni batiti za zarod v tem obroču okrog Maribora. O tem premikanju prebivalstva je svojčas prisala prav podrobne študije sedaj že davno rajhna »Borba«.

Zahvala. V »Mariborer Zeitung« se novoizvoljeni poslaneč g. Žebot zahvaljuje mariborskim Nemcem za njihov discipliniran nastop pri parlamentarnih volitvah, ki so na poziv svojega voditelja dr. Grassla v Novem Sadu kompaktно volili JRZ, oz. njene kandidate.

Kako izrablja naše ljudi »Atama«? Dobili smo v roke pritožbo dveh tekstilnih delavk, ki sta imela nesrečo, da sta prišle v tekstilno tovarno »Atama«, ki si je pred par leti postavila svojo tovarno v Košakih nasproti čokoladne tovarne »Mirim«. Tovarna je začela prav skromno, kakor je bil skromen tudi njen začetni kapital, ko je začel z obratom l. 1933 vpokojen ritmočster, g. Karl Nasko s komaj din 230.000 in njegov družabnik »industrija« Evgen Bujatti iz Aškerčeve ul. 9 z din 20.000. Ker pa so ti velenindustrialci tako si jajno plačevali naše delavke, je imelo delo svoj blagoslov in podjetje je rastlo, da so si medtem že postavili prav lepo novo tovarnico ob cesti, ki pelje na Meljski hrib. Leta 1934. je pristopil k podjetju še advokat dr. Brandstätter, ki je iz neznanega vzroka dobil delež Ev. Bujattija na tovarni. Kdo je ta Bujatti in od kod je prišel, nam ni znano, posebno ne, kdaj je nato naenkrat postal zopet deležen te tovarne g. Evgen Bujatti, ki ima še vedno samo din 20.000 udeležbe, a poleg njeve Helena Bujatti, stanujoča »in Wien«, ki ima glavni delež din 230.000 in ki je nenadoma stopila na mesto našega državljanina Karola Naska. Na ta način je torej prišlo podjetje po krožni poti v roke Dunajčanov Bujatti Evgena in Helene, čeprav imamo zakon, ki preveduje tujcem pridobivanje nepremičnin, med katere spadajo tudi tovarne. In kako raste to premoženje? Navedeni delavki sta nam pokazali plačilne listke, glasom katerih sta zaslužili na uro 1 dinar 79 para, čeprav bi morale dobiti po zakonu določeno najnižjo mezdodin 27.5. A to podjetnikom še ni bilo dovoli. Ko sta bili sprejeti, sta morali še delati dva dneva zaston, baie na poskušnjo, čeprav sta bile v istem delu zaposlene že v večjih tovarnah nad 2 leti. Tako torej raste pri nas premoženje inozemcev, ki si drznejo izmogavati ravno najrevnejše sloje našega naroda. Kličemo na ves glas oblasti na pomoč, da zaščitijo te rewe in uvedejo takoj preiskavo pri »Atami«, ki že dolgo na ta način zlorablja delovno silo našega ljudstva ter da jim takoj doplača razliko. Inspekcija dela in okrajno glavarstvo naj tudi primerno kaznjava krvice!

Seja mestnega sveta se bo vršila v torek, dne 20. t. m. ob 18. uri v mestni posvetovalnici.

O načrtih za popravilo cest bodo razpravljali v mestnem občinskem svetu.

»Zlata nedelja«. Trgovci si obetajo, da bo »zlata nedelja« letos mnogo uspešnejša, kot pa je bila lansko leto. Trgovine bodo, kakor običajno vsako leto, tudi letos, ves dan odprete.

Ali bodo trgovine v soboto, dne 24. t. m. ob 5. uri zaprite? Trgovsko nastavljeno osobje želi, da bi bile trgovine v soboto, dne 24. t. m. zaprite že ob 5. uri pop. Občinstvo naj tudi samo upošteva želje trgovskih nameščencev in naj uredi svoje nakupe tako, da bodo trgovine lahko ob 5. uri zaprli. Obrtni oblasti pa naj izdajo primerne ukrepe.

Otvoritev meščanskega dela mariborskega muzeja v gradu bo v nedeljo, dne 18. decembra ob 11. uri dop.

Košakarji so se naveličali biti samostojni občani. Občinski odbor občine Košaki si je mnogo prizadeval, da bi ohranil samostojnost občine, ki jo upravlja. V spominu je še spor za doklade, ki jih plačujejo tekstilne tovarne v Melju in ki jih je košaški občinski odbor reklamiral za košaško občino. Na ugoden izid tega spora je stavil vse svoje nade. Ko je sedaj uvidel, da iz tega ne bo nič in da občinska blagajna ni več dorasla izdatkom, ki jih zahteva gospodarstvo predmestne občine, se je odločil zaprositi za priključitev košaške občine k mariborski mestni občini. S tem predlogom se strinjajo tudi občinari.

Božičnica »Detoljuba«. Delavsko društvo »Detoljub« bo, kakor že 10 let, tudi letos pridrilo božičnico, ki se bo vršila v pondeljek, dne 26. t. m. s pričetkom ob pol 3. uri popoldne v dvorani »Delavske zbornice«. Obdaritev otrok bo istega dne predpoldne v dvorani na Ruški cesti 7.

Božično zabavo priredi Delavsko pevsko društvo »Frohsinn« v nedeljo, dne 18. decembra ob 15. uri v gostilni Breznik v Novi vasi. Darila sprejema gostilničar. Za obilen obisk se priporoča — odbor.

Mariborsko gledališče. Sobota ob 20. uri: »Krali na Betajnovi«. Red C. Nedelja ob 15. uri: »Prevara«. Znižane cene. Ob 20. uri: »Huščev učenec«. Znižane cene. Zadnjič.

Kar v avtobusu so se stepli. V avtobusu, ki vozi iz Svečine v Maribor so se pred par dnevi stepli neki možanci. Ko je šofer poskusil, da bi pomiril razburjene duhove, so padli možanci po njem in ga premikastili, da je bil na mah ves krvav in se je na mestu sesedel. To so posledice dobre vinske letine.

PTUJ

SPORED

delavske proslave 20-letnice smrti slovenskega pisatelja s. Ivana Cankarja v nedeljo, dne 18. decembra s pričetkom ob 3. uri zvečer v dvorani Panonska ul. 5:

1. Predavanje o Cankarju. 2. Pesem: »Slava delavstvu«. 3. »Čulkovski: »Cankarju«, deklamacija. 4. Ivan Cankar: »O domovinu«, recitacija. 5. Ivan Cankar: »Ob grobu tiranovemu«, deklamacija. 6. Ivan Cankar: »Sultane sanadje«, govorilni zbor. — Odmor. — 7. Ivan Cankar: »Slov. ljudstvo in slov. kultura«, odломek, recitacija. 8. »Domovina mili kraje« pesem. 9. »Martin Kačur«, odломek, recitacija. 10. Ivan Cankar: »Slavnost v Varsavi«, deklamacija. 11. Ivan Cankar: »Lepa naša domovina«, recitacija. 12. Ivan Cankar: »Hlapec Jernej in njegova pravica«, prizor: Jernej v ječi. — Prijedelitev: Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost« v Ptiju, s sodelovanjem železničarskega pevskega zborja. Točki 2. in 8. sporeda izvajajo pevci Žel. pev. zbor, ves ostali spored pa podajajo člani »Vzajemnosti«. Vstop proti »sporedu« brez vstopnine! Cena sporeda din 2. Veljajo samo sporedi z društveno stampilko! K udeležbi vabi Delavsko kulturno društvo »Vzajemnost«.

Dramatično društvo v Ptiju bo proslavilo 20-letnico Cankarjeve smrti v petek, dne 23. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v ptujskem mestnem gledališču z njegovo »Lepo Vido«.

Najlepša in najprimernejša

DARILA

do b i t e p r i

Ivanu Lahu

specerija in delikatesa

MARIBOR

G l a v n i t r g 4

Pletene jopice

perilo, nogavice, rokavice za ženske, moške in otroke dobite najcenejše v novi trgovini

Vida, Maribor

Koroška cesta štev. 10

Kino Dom - Celje

17. decembra: »OČETJE IN OTROCI«. 18., 19. in 20. decembra: »LJUBIMEC OXFORTA«. — 21., 22. in 23. decembra: »DRUGA MATI«. — Filmi v nemškem jeziku.

Delavski pravni svetovalec

Vzdrževalnina za nez. otroka (Črna)

Vprašanje: Imam nez. sina, ki je že dovršil šolo in je sedaj že eno leto vajenec v neki tovarni. Ali še vedno traja moja obvezna, da plačujem zanj vzdrževalnino ter v kakem slučaju in kje lahko zaposlim za znižanje vzdrževalnine odnosno za ustavitev plačevanja?

Odgovor: Po zakonu je dolžan nez. oče otroka vzdrževati, dokler se ne more otrok sam preživljati. Če Vaš sin kot vajenec še ničesar ne zasluži, odnosno le malo, tako da od začetka ne more živeti, ste še vedno dolžni Vi plačevati zanj vzdrževalnino. Ustavitev plačevanja preživnina odnosno njeni znižanje pa morate predlagati pri varstvenem sodišču, ki vodi varstvene posle za Vašega nez. sina. Znižanje preživnine lahko zahtevate le, če se v zadnjem času bistveno poslabšale Vaše imovinske prilike ali pa bistveno izboljšale imovinske prilike odnosno zmanjšale potrebe Vašega otroka.

Priziv zoper neugodno sodbo (Litija)

Vprašanje: Bil sem tožen, da sem dolžan na posojilu večji znesek. Jaz pa nisem od dotične ženske, ki me toži, ničesar dobil posojenega, pač pa le od njenega moža, s katerim živi sedaj ločeno. Ker pa tožnica pred sočiščem ni govorila resnice, sem bil obsojen. Ali se lahko pritožim, kako in kam?

Odgovor: Zoper sodbo se lahko pritožite v 15. dneh. Potrebovali pa boste advokata, ker mora priziv sestaviti advokat. Če ne zmorete stroškov, predlagajte pri pravdarem sodišču na podlagi ubožnega spričevala, da se Vam dovoli pravica revnih in da se Vam postavi brezplačen advokat za prizivno postopanje.

Slovenski dialekt. »Samouprava« (od 14. maja) je napisala članek: »Pravi put jugoslovenski«: »Slučajevi kažu da postopek daleč več razlike izmedju pojedinim dialektima italijanskog ili nemačkog jezika nego medju pojedinim dialektima našeg jezika.« Slovensčina je torej dialekt.

Prvovrstni pogrezljivi šivalni stroji

z dolgolet. garancijo že od 1900 din naprej

F. LEPOŠA d. z o. z.

Radi inventure že sedaj **ODPRODAJA ČEVLJEV** na sledeči način:

K A R O

Gosposka ulica št. 13

125—
sedaj za itd.
95—

195—
sedaj za itd.
145—

260—
sedaj za itd.
205—

340—
sedaj za itd.
260—

pa tudi služaj!
195—
sedaj za
98—

dokler traja zalog, izkoristite priliko!

Za vsako ženo zaželjeno darilo!

Perilo, pletenine, trikotaža, porcelan, steklenina, usnjati izdelki, toaletne potrebščine in čevlji.

ANT. KRISPER, LJUBLJANA

Mestni trg 26 - Stritarjeva ulica 3

Božiček kupuje samo praktična darila kakor: smučarske lodne v najmodernejsih barvah. Kamgarne, svile, žamete, flanele, barhente. Tirolski lodni za sportne in lovskie obleke in Hubertus plašči v manufaktturni trgovski hiši

Franjo Majer, Maribor, Glavni trg

Delavci in delavke,

kupujte obleke in perilo samo pri

Feldin-u

M A R I B O R
Aleksandrova c. 13
(na vogalu)

Šiviljske in modne potrebščine

rokavice, nogavice, srajce,
kravate, čipke, kombineže
itd. v modni trgovini

Anton Paš, Maribor

Slovenska ulica štev. 7

Okraski za božično drevo

čokolada, sveže pecivo, sadni kruh, torte, fine bonbone priporoča slaščarna

Eman. Illich

M a r i b o r

Slovenska ulica 6
Meljska cesta 2

Za Vašo družino

kekse in sadni kruh iz pekarne Robaus, nasl.

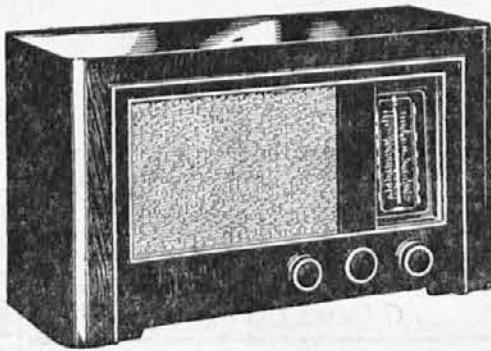
Rakuša, Maribor

Koroška c. 24

TELEFUNKEN

a p a r a t i

v vseh cenah po ugodnih obrokih. Velika izbira rabljenih, vendar dobro ohranjenih radio-aparatorov. Obroki po 100 din samopri

RADIO STARKEL - MARIBOR

Telefon 26-85

TRG SVOBODE 6

Telefon 26-85

Pletenine iz lastne pletarne

na željo tudi po meri. Rokavice, nogavice, zimsko perilo, perje in čisti puh, copate, ovratniki, svileno perilo, kraške potrebščine i. t. d. najceneje pri

,Lia'

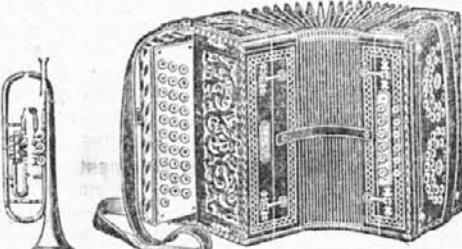
Maribor, Aleksandrova cesta 19

Harmonike in vse druge godbene instrumente

direktno iz tvornice odn. tvorniške zaloge

Meinel & Herold, družba z o. z., Maribor

C e n i k i
brezplačno

C e n i k i
brezplačno

Naznanjam cenjenemu občinstvu, da sem odprl

KLJUČAVNIČARSKO DELAVNICO
s specijalnim autogeničnim varjenjem

za polomljene autogeniene kartarje, bloke, cilinderske glave in dele vsakovrstnih strojev. Varim vse kovine in litine brez razlike. Razen tega izvršujem vsa dela, ki spadajo v to stroko. Izvršujem vse strokovno, hitro in poceni. Za vsako delo jamčim. Kavarariji, hotelirji, gostilničarji in drugi zasebniki, pustite svoje kuhinjsko posodje, ki je iz srebra, nikla, aluminija in iz nerjaveče pločevine autogenično variti. Priporoča se

MERNIK JOŽE

prej v tovarni za dušik Ruše — sedaj samostojen **Maribor, Trubarjeva ulica 4**

Podpisana pivovarna

priporoča vsem cenjenim odjemalcem svoje priznano prvovrstno

Posteljno perje

od Din 8— naprej, kemično očiščeno se dobijo pri
„Luna“ samo **Glavni trg 24**

marčno in bok-pivo

P i v o v a r n a

Josip Tscheligi

Maribor, Koroška cesta 2

Za Božič

Velika izbira vsakovrstne perutnine, kakor **pularji, pitani purani, gosi**. Prosim za prednarocila

Travisan Franc

trgovina spec. in kolonialna blaga ter perutnine

Maribor, Stolna ulica

Kupujte božična darila pri trdki Gustav Bernhard zaloga stekla in porcelana

Maribor, Aleksandrova cesta št. 17 - Telefon int. 20-30

Vsi zadevni gospodinjski in luksuzni predmeti: steklo, porcelan, okvirji itd. Svinčeni kristali od najcenejše do najfinje izdelave - Specijalna zalog, ROSENTHAL in MEISSENER porcelana

JAKOB PERHAVEC
Maribor, Gosposka ulica št. 9 — Telefon štev. 25-80

Izdelava likerjev. Desertna vina. Sirupi. Žganjarna. Vedno na zalogi: rum, konjak, likerji, slivovka, brinjevec, droženka in srbska klekovača. Specijaliteti: Grenčak in vermut. — Na debelo! — Na drobno!